

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: nõukogu soovitus, milles käsitletakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele“

[COM(2018) 132 final]

(2018/C 440/22)

Raportöör: **Giulia BARBUCCI**

Konsulteerimistaotlus	Euroopa Komisjon, 14.5.2018
Õiguslik alus	ELi toimimise lepingu artikkel 292 koostoimes artikli 153 lõike 1 punktiga c ja artikli 153 lõike 2 kolmanda lõiguga ning artikliga 352
Vastutav seksioon	tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	19.7.2018
Vastuvõtmine täiskogus	20.9.2018
Täiskogu istungjärk nr	537
Hääletuse tulemus	148/39/32
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on kooskõlas peamiste rahvusvaheliste õigusinstrumentidega seisukohal, et igal inimesel peaks olema **õigus inimväärsele elule, sotsiaalkaitsele** ja kaitsele kõigi peamiste riskide eest töökohal ja kogu elu jooksul, sealhulgas tervishoid ja õigus väarikale pensionipõlvele vanaduses. Ebatüüpilises töösuhtes olevate töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate nõuetekohane sotsiaalkaitse aitaks seda eesmärki saavutada, järgides Euroopa sotsiaalõiguste samba raames kirjeldatud põhimõtteid, mis tuleb nüüd praktikas ellu viia. Neile tuleks tagada juurdepääs tervishoiule, rasedus- ja sünnitus- ning vanema-, invaliidus- ja vanadushüvitistele ja osalemine nendes.

1.2. Komitee tuletab meelde, et **juurdepääs sotsiaalkaitse süsteemidele** on õiglasema ühiskonna keskne tegur ning tootliku, terve ja aktiivse tööjõu põhieeldus. **Sotsiaalse jätkusuutlikkuse** ⁽¹⁾ taastamine ELi poliitika määratlemise ja rakendamise põhimõttena, mille laiem eesmärk on luua võrdsed võimalused sotsiaalvaldkonnas, kus kõigile on samade eeskirjade alusel ja võrreldavatel tingimustel tagatud juurdepääs sotsiaalkaitsele, peaks olema kõigi tasandi institutsioonide, organiseeritud kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerite ühine eesmärk.

1.3. Komitee soovitab liikmesriikidel vajaduse korral rakendada soovitud ning anda aru konkreetsete **tegevuskavade** vormis, mis muu hulgas põhinevad puudujääkidel, mis on esitatud soovitusena kaasnevas Euroopa Komisjoni mõjuhinnangus, ning tagada sotsiaalpartnerite ja organiseeritud kodanikuühiskonna täielik osalemine.

1.4. Komitee tunneb heameelt soovitusel rakendamise peamise oodatava mõju üle, kuna see toob kasu kodanikele, töötajatele ja ettevõtjatele: muu hulgas peaks see **suurendama riskide jagamist, sissetulekute kindlust, tööturu dünaamilisust, tootlikkust, ressursside tõhusamat jaotamist ning vähendama üksikisikute ebakindlust ja vaesust**.

1.5. „Komitee leiab, et **töötajate** puhul, kes töötavad **uute digiajastule omaste tööhõivevormide** raames, oleks võimalik kasutada üldist lahendust nende sotsiaalkindlustuse õiguse tunnustamise probleemidele, reformides süsteemi üldist rahastamist. Ta kutsub liikmesriike üles otsima lahendusi, mis võimaldaksid sotsiaalkindlustussüsteemide finantseerimist, kasutades vahendeid, mis tagavad nende jätkusuutlikkuse, vastates samal ajal vajadusele pakkuda juurdepääsu uute tööhõivevormide raames tegutsevatele isikutele.“ ⁽²⁾

⁽¹⁾ ELT C 237, 6.7.2018, lk 1.

⁽²⁾ ELT C 129, 11.4.2018, lk 7.

1.6. Komitee soovib, et soovitus raames tehtud algatused peaksid pakkuma **piisavaid hüvitisi ja võimalusi**, sealhulgas turvavõrke neile, kes ei saavuta abikõlblikkuse alammäära, iseäranis neile, kes ei ole võimelised töötama, ja nende pereliikmetele. Komitee peab kahetsusväärseks, et soovitusel on välja jäetud tingimusteta põhipalk, nagu sedastatakse mõjuhinnangut sisaldavas komisjoni talituste töödokumendis ⁽³⁾. Juba 2013. aastal kutsus komitee üles koostama Euroopa direktiivi, millega kehtestatakse Euroopa miinimumsissetulek, kuivõrd see aitaks „tagada majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse, kaitsta üksikisiku põhiõigusi, tagada tasakaalu majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkide vahel ning jagada õiglasemalt heaolu ja sissetuleku“ ⁽⁴⁾.

1.7. **Vanus** ja **sugu** on inimeste sotsiaalkaitse süsteemist väljajäämisel väga olulised: neid tegureid tuleks soovitusel kohaldamisalal meetmete määratlemisel iseäranis arvesse võtta.

1.8. Komitee märgib, et sotsiaalkaitse süsteemide **reaalne** kaetus ja kättesaadavus tuleks saavutada ja seda tuleks edendada iseäranis riikliku tasandi meetmete määratlemisel ja rakendamisel. Sotsiaalsete õiguste **ülekantavust** tuleks võtta arvesse, kui üksikisikud vahetavad tööturul töösuhteid ning liiguvad eri süsteemide ja õiguskogumite vahel.

1.9. Komitee leiab, et täieliku **läbipaistvuse** tagamiseks tuleks tegeleda regulatiivse keerukuse ja muude haldusaspektidega, et suurendada inimeste teadlikkust ja parandada teadmisi oma kohustustest ja õigustest. Seda võiks teha ka statistiliste andmete kvaliteedi parandamisega (liigitatuna töösuhte liigi, vanuse, soo, puudestaatuse, kodakondsuse jms järgi).

2. Sissejuhatus

2.1. Sotsiaalkaitset käsitlev soovitus on üks algatustest, mille komisjon on teinud **Euroopa sotsiaalõiguste samba** raames. Soovitus ja selle **juhtpõhimõtted** on kooskõlas ja sidusad mitme Euroopa sotsiaalõiguste samba keskse põhimõttega kahekümnest ning komisjoni talituste asjaomase töödokumendiga. Iseäranis samba 12. põhimõttes on sätestatud, et töösuhte liigist ja kestusest olenemata on töötajatel ja võrreldavatel tingimustel füüsilisest isikust ettevõtjatel õigus piisavale sotsiaalkaitsele ⁽⁵⁾.

2.2. Algatuse peamine eesmärk on tagada igale töötajale, iseäranis ebatüüpilises töösuhtes olevatele töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele, **konkreetne ja reaalne juurdepääs sotsiaalkaitse** meetmetele. Samuti on selle eesmärk toetada ja täiendada liikmesriike erinevuste kaotamisel ning sotsiaalkaitsele õiglase ja proportsionaalse juurdepääsu tagamisel kõigi töötavate inimeste jaoks, sõltumata nende tööalasest seisundist ⁽⁶⁾.

2.3. Esiteks on soovitusel eesmärk „kõrvaldada takistused, mille tõttu ei saa sotsiaalkaitse süsteemide kaudu pakkuda inimestele piisavat sotsiaalkaitset **nende töösuhte liigist või tööturustaatusest sõltumata**, või neid takistusi vähendada, kuid arvestada samas liikmesriikide pädevusi oma sotsiaalkaitse süsteemide kujundamisel“ ⁽⁷⁾.

2.4. Soovitusel eesmärk on samuti kindlustada, et kõikidele töötajatele oleks tagatud juurdepääs piisavale **sotsiaalkaitse tasemele**: „sissetuleku ja ajalised piirmäärad (õiguste omandamise perioodid, ooteaeg, minimaalne tööaeg, hüvitiste kestus) võivad olla põhjendamatult suureks takistuseks teatavate ebatüüpilises töösuhtes olevate töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate rühmade juurdepääsul sotsiaalkaitsele“ ⁽⁸⁾.

⁽³⁾ Komisjoni talituste töödokument – mõjuhinnang, mis on lisatud dokumendile.

⁽⁴⁾ ELT C 170, 5.6.2014, lk 23.

⁽⁵⁾ ELT C 125, 21.4.2017, lk 10

⁽⁶⁾ Vt ka ILO soovitus nr 202, milles antakse juhiseid sotsiaalkaitse alammäärade kui riiklike sotsiaalkindlustussüsteemide põhielemendi kehtestamise ja säilitamise kohta.

⁽⁷⁾ Vt soovitus sotsiaalkaitse kohta: lk 8, 14 (punkt 10), lk 15 (põhjendus 4), lk 23 (punktid 8 ja 10).

⁽⁸⁾ Vt soovitus sotsiaalkaitse kohta: lk 17 (põhjendus 18).

2.5. Komitee peab kahetsusväärseks, et tingimusteta põhipalk on nõukogu soovitusel välja jäetud. Hiljutises OECD uuringus⁽⁹⁾ märgiti, et tööturul toimuva kiireid muudatusi silmas pidades annavad käimasolevad arutelud tingimusteta põhipalga üle siiski väärtuslikku teavet selle kohta, millist sotsiaalkaitse liiki ühiskond vajab. Komitee on varem sedastanud⁽¹⁰⁾, et „Euroopa miinimumsissetuleku kehtestamine aitaks tagada majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, kaitsta inimõigusi, tagada tasakaalu majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkide vahel ning jagada õiglasemalt heaolu ja sissetulekut“. Samuti kutsus ta üles võtma vastu raamdirektiivi ning uurima „võimalusi Euroopa miinimumsissetuleku rahastamiseks“.

2.6. Soovitusel kirjeldatud meetmete ja põhimõtete eesmärk on ühelt poolt tagada **kõigile töötavatele inimestele** (iseäranis ebatüüpilises töösuhtes olevatele töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele) **juurdepääs sotsiaalkaitsele** ning teiselt poolt kindlustab see igas olukorras **piisava sotsiaalkaitse tagamise**.

2.7. Euroopa ja riiklikud sotsiaalpartnerid on põhjalikult käsitlenud küsimust, kuidas tagada piisav sotsiaalkaitse kõikidele töötajatele varasemates lepingutes, ühisdeklaratsioonides ja riiklikel kollektiivlääbirääkimistel. Näiteks Euroopa sotsiaalpartnerite lepingute preambulis tähtajaliste lepingute ja osalise tööajaga töö kohta rõhutatakse vajadust tagada, et sotsiaalkaitse korda kohandataks vastavalt uutele paindlikele töövormidele. Oma 2015.–2016. aasta tööprogrammis⁽¹¹⁾ rõhutasid Euroopa sotsiaalpartnerid vajadust tagada sotsiaalkaitse süsteemi jätkusuutlikkus ja kättesaadavus kõigile kodanikele.

2.8. Euroopa sotsiaalpartnerid väljendasid muret 2015. aasta läbirääkimiste tulemusel koostatud põhjalikus tööhõiveanalüüsis⁽¹²⁾, kus nad soovitasid liikmesriikidel ja Euroopa Komisjonil teha paremat koostööd võitluses korruptsiooni, maksupettuste ja maksudest kõrvalehoidmise vastu, millel on kahjulik mõju sotsiaalhoolekandesüsteemidele, vastutavatele ettevõtjatele ja üksikisikutele. Lisaks soovitasid nad liikmesriikidel koostöös sotsiaalpartneritega vaadata läbi nende sotsiaalkaitse süsteemide jätkusuutlikkuse ja piisavuse puudujäägid ning püüda tagada, et need süsteemid vastaksid ka tulevikus inimeste ja iseäranis kõige haavatavamate ja sotsiaalse tõrjutuse ohus inimeste vajadustele⁽¹³⁾.

3. Üldised märkused: taustteave

3.1. Muutuv töömaailm: **digijüleminek, demograafilised muutused, energiasüsteemi ümberkujundamine, globaalseerumine ja uued töövormid** võivad valitsuste, organiseeritud kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartnerite jaoks kaasa tuua nii väljakutseid kui ka võimalusi.

3.2. Muutuvad tööturud: tööturu struktuurireformid on mitmekesisistanud tööturuga ja mõningates liikmesriigis on mõned lepinguliigid praegu põhilistest sotsiaalkaitsemeetmetest välja jäetud. **Lepinguliste suhete mitmekesisus** on suurenemas, nagu ka **olulised riikidevahelised erinevused** konteksti ja süsteemide osas: 2016. aastal olid ELi töötajatest 14 % füüsilisest isikust ettevõtjad, 8 % täisajaga töötavad ajutised töötajad, 4 % osalise tööajaga ajutised töötajad ja 13 % osalise tööajaga alalised töötajad⁽¹⁴⁾.

3.3. Eri riikides on erinevad sotsiaalkaitse süsteemid, kuid kõigil on **sarnased probleemid**: tööturu ümberkujundamine ja muudatused õigusaktides; tööjõu vananemine ja kalduvus seadusjärgse pensioniea tõstmisele; noorte ja naiste vähenenud osalus tööturul kvaliteedi ja kvantiteedi mõistes; tööturult kõige kaugemal olevate või kõige tõenäolisemalt tõrjutud inimeste kaasamine; digijüleminek ja uued töövormid. Mõned sotsiaalkaitse süsteemid on loodud selliselt, et sotsiaalkaitsemaksed moodustavad osa töötaja palgast. Seda tuleb neid uusi probleeme lahendades arvesse võtta.

⁽⁹⁾ Basic income as a policy option: Technical Background Note Illustrating costs and distributional implications for selected countries, OECD, 2017.

⁽¹⁰⁾ ELT C 170, 5.6.2014, lk 23.

⁽¹¹⁾ <http://resourcecentre.etuc.org/EU-social-dialogue-5.html>.

⁽¹²⁾ 2015. aasta põhjalik tööhõiveanalüüs – Euroopa Ametiühingute Keskkliit, BusinessEurope, Euroopa Riigiosalusega Ettevõtete Keskus, Euroopa Käsitöötavate ning Väikeste ja Keskmise Suurusega Ettevõtjate Keskkliit.

⁽¹³⁾ Vt joonalune märkus 12.

⁽¹⁴⁾ Eurostat, 2016.

3.4. Hinnata tuleb **soolist mõju** tööturule pääsemisele ja sinna jäämisele, samuti sotsiaalkaitse kättesaadavusele / sellest väljajäämisele. Koos noorte ja rändajatega on naised sageli uute töövormide osas ülesindatud⁽¹⁵⁾, millel on järelmõju sotsiaalkaitseõigustele.

3.5. Ka vanus on sotsiaalkaitsele juurdepääsul oluline tegur: noorema põlvkonna suhtes kiputakse rohkem kasutama ebatüüpilise töösuhte vorme („ajutiste lepingute alusel, muu lepingu alusel või ilma lepinguta töötavate inimeste seas on nooremate töötajate (20–30aastased) osakaal kaks korda suurem kui muude vanuserühmade oma“⁽¹⁶⁾). Üleminek haridussüsteemist standardsetele tööhõivevormidele on muutunud pikemaks ja võib mõjutada negatiivselt nii sotsiaalkaitsele juurdepääsu kui ka tulevasi pensioniõigusi muuhulgas ka tööalase karjääri äärmusliku killustumise tõttu⁽¹⁷⁾.

3.6. Tööturustaatusel ja töösuhte liigist tulenevad erinevused sotsiaalkaitsele juurdepääsul võivad luua olukorra, kus töötajad ei julge kasutada võimalusi liikuda ühest tööturustaatusel teise, kui see toob kaasa teatud õiguste kaotamise, ning lõppkokkuvõttes võib selle tulemuseks olla väiksem tööviljakuse kasv. Seega ei pruugi erinevused toetada ettevõtlust ning võivad takistada **konkurentsivõimet ja jätkusuutlikku majanduskasvu**.

3.7. Erinevused juurdepääsul sotsiaalkaitsele võivad põhjustada ka tööhõivestaatusel kuritarvitamist ja tekitada ebaausat konkurentsi jätkuvalt sotsiaalkaitsele panustavate ettevõtete ja seda mittetegevate ettevõtete vahel.

3.8. Pikas perspektiivis on kaalul riikide sotsiaalkaitse süsteemide sotsiaalne ja majanduslik jätkusuutlikkus, eriti kui arvestada praeguseid demograafilisi suundumusi ja töötuse määra.

4. Konkreetsed märkused: soovitusel põhinev

4.1. Komitee märgib, et varasemate Euroopa tasandi õigusaktidega (muu hulgas direktiivid 2010/41/EL, 2014/50/EL, (EL) 2016/2341) on püütud kõrvaldada erinevusi sotsiaalkaitse süsteemides, kuid esialgsed järeldused – näiteks direktiivi 2010/41/EL kohta – näitavad, et neil ei ole mõnel juhul õnnestunud tagada füüsilisest isikust ettevõtjate tegelikku juurdepääsu sotsiaalkaitsele⁽¹⁸⁾.

4.2. Samuti märgib komitee, et Euroopa Komisjon väljendab 2018. aasta majanduskasvu analüüsis sügavat veendumust, et asendussissetulek sotsiaalkaitse kaudu on ebavõrdsuse kõrvaldamiseks ning sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kaasava majanduskasvu edendamiseks väga oluline⁽¹⁹⁾.

4.3. Füüsilisest isikust ettevõtjate arv Euroopas on viimastel aastatel üldiselt veidi vähenenud⁽²⁰⁾. Üks selle põhjuseid on nende ebapiisav/puudulik kaitse haiguse korral ja muudel isikliku eluga seotud põhjustel (rasedus ja sünnitus või isadus, perehooldus jne). Seega võib piisav kaitsetase suurendada füüsilisest isikust ettevõtjate arvu ja tagada neile paremad tingimused. Kuid samas on ülioluline, et kõigi tasandite institutsioonid võitleksid, sealhulgas riikidevaheliselt, igasuguste füüsilisest isikust ettevõtja näiliste vormide vastu.

4.4. Komitee kiidab heaks ja toetab selles osas soovitusel sisalduvat otsust minna kaugemale, kui esialgu mõjuhinnangus kavandatud, st soovitada laiendada kohustuslikus korras ametlikku kaetust kõigile töötajatele ning tagada, et füüsilisest isikust ettevõtjatel on juurdepääs sotsiaalkaitsele, laiendades nende kohustuslikus korras ametlikku kaetust haigus- ja ravikindlustushüvitistega, rasedus- ja sünnitus- / isadushüvitistega, vanadus- ja invaliidsushüvitistega ning tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitistega ning vabatahtlikus korras kaetust üksnes töötushüvitistega. Komitee leiab, et **füüsilisest isikust ettevõtjate tagasihoidlik liitumine vabatahtlike skeemidega** (vähem kui 1 % kuni 20 %), kui need on olemas, õigustab ulatuslikumat tegevust laiema kaetuse ja kaitse edendamiseks.

⁽¹⁵⁾ ILO: INWORK Issue Brief No 9, mai 2017.

⁽¹⁶⁾ Vt soovitus sotsiaalkaitsele juurdepääsu kohta, lk 2–3.

⁽¹⁷⁾ ELT C 367, 10.10.2018, lk 15.

⁽¹⁸⁾ Vt Barnard, C. ja Blackham, A. (2015), „The implementation of Directive 2010/41 on the application of the principle of equal treatment between men and women engaged in a self-employed capacity“, soolise võrdsuse valdkonna õigusekspertide Euroopa võrgustiku aruanne, mille tellis Euroopa Komisjoni õigusküsimuste peadirektoraat; vt „Ettepanek: nõukogu soovitus, milles käsitletakse töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääsu sotsiaalkaitsele“, lk 9.

⁽¹⁹⁾ 2018 European Semester: Annual Growth Survey.

⁽²⁰⁾ Vt Eurofund: „The many faces of self-employment in Europe“.

4.5. Füüsilisest isikust ettevõtjate täielikku kaetust käsitlevad meetmed on seetõttu kiiduväärt. See hõlmab – vajaduse korral – abistavaid abikaasasid, st olukordi, kus füüsilisest isikust ettevõtja abistav abikaasa või partner osaleb korrapäraselt ja aktiivselt füüsilisest isikust ettevõtja tegevuses nii, et seda saab käsitada abistava abikaasa põhitegevusena.

4.6. Igal kodanikul peaks olema juurdepääs sotsiaalkaitse süsteemidele, mis suudavad pakkuda **piisavaid hüvitisi**. Need võivad olla maksu- ja/või kindlustuspõhised süsteemid, millesse inimesed panustavad võrdselt ja oma võimetega proportsionaalselt (või on sellistest maksetest vabastatud) ning millest nad saavad hüvitisi vastavalt oma vajadustele, vähemalt piisavate minimaalsete vahendite ja turvavõrkude kasutamise võimaluse osas.

4.7. Et tulla toime tööturul toimuvate muutustega, tuleb tagada **piisavale** sotsiaalkaitsele juurdepääsu **jätksuutlikkus** ja rahastamine⁽²¹⁾, eesmärgiga toetada kaasavust, piisavust, õiglust ja võrdsust ühiskondliku arengu ja majanduskasvu laiemas perspektiivis.

4.8. Eli ja riikliku tasandi meetmed tuleks **võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste** saavutamiseks eelnevalt kavandada: Euroopa sotsiaalvaldkonna kulutused on Euroopa sotsiaalmudeli lahutamatu osa. Tänu sotsiaalkaitse kõrgele tasemele on Euroopa alati olnud väga ligitõmbav kontinent maailma muude piirkondadega võrreldes.

4.9. Sotsiaalkaitse süsteemid peaksid põhinema **solidaarsusel ja võrdõiguslikkusel**, ilma võimaliku diskrimineerimiseta erinevate isiklike tingimuste / isikliku tausta ja/või tööalase staatuse alusel.

4.10. **Puuetega inimeste** sotsiaalkaitse meetmete määratlemisel tuleks tugineda inimõigustealasele lähenemisviisile, pidades silmas ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni. Puuetega inimesi, kes ei saa töötada, ja nende pereliikmeid tuleks kaitsta vaesusse ohu eest ja tagada neile piisav elatustase⁽²²⁾.

4.11. Komitee nõuab, et liikmesriigid rakendaksid soovitud täielikult nii, et on tagatud parem kaitse ebatüüpilises töösuhtes olevatele töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele. Sotsiaalkaitse süsteemid tuleks (uuesti) ümber kujundada nii, et need oleksid **kaasavamad** ning samuti kooskõlas 2018. aasta majanduskasvu analüüsi soovitustega, mille kohaselt „aitab tööturu ja sotsiaalse integratsiooni süsteemide vaheline parem vastastikune täiendus kõiki haavatavaid elanikkonnarühmi, suurendab kõigi heaolu ja tagab suurema sotsiaalse ühtekuuluvuse“.

4.12. Elis ebaausa konkurentsi ja ebaseadusliku töö vastu võitlemine (mis on muu hulgas kooskõlas ka deklareerimata töö vastu võitlemise Euroopa platvormi meetmetega) on ettevõtjate huvides, kuna suurem sotsiaalkaitse ning ebaausa konkurentsi vähenemine võivad avaldada **positiivset mõju tootlikkusele**.

4.13. **Tervishoiu** üldine kättesaadavus on soovitud teine oluline element kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba 16. põhimõttega⁽²³⁾. Nagu komisjoni mõjuhinnang mõnes riigis on näidanud, võib ebatüüpilises töösuhtes olevatel töötajatel ja füüsilisest isikust ettevõtjatel olla teatud lepinguliikide või tööturu korralduse tõttu piiratud juurdepääs tervishoiule. Kõigi tööeluse osalejate ja füüsilisest isikust ettevõtjate juurdepääs tervishoiule peaks olema kohustuslik.

4.14. Komitee tunnustab samuti lubadust üle tihendada koostööd Eurostatiga **asjakohaste näitajate** väljatöötamisel, et registreerida edusammud ametliku ja tegeliku kaetuse, läbipaistvuse jms osas, ning komisjoni kavatsust luua sotsiaalkaitsekomitees sotsiaalkaitset käsitlevate **võrdlusanalüüside raamistik**. See aitab luua usaldusväärse andmebaasi ning võimaldab täpsemalt hinnata soovitud seoses võetud poliitikameetmete mõju.

Brüssel, 20. september 2018

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Luca JAHIER

⁽²¹⁾ Vt BusinessEurope'i seisukoht teemal „Nõukogu soovitus, milles käsitletakse juurdepääsu sotsiaalkaitsele“, lk 1, punkt 1 (19. aprill 2018).

⁽²²⁾ Vt Euroopa Puuetega Inimeste Foorumi resolutsioon puuetega inimeste tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse edendamise kohta, 6. november 2017, <http://www.edf-feph.org/newsroom/news/social-pillar-edf-adopts-resolution-promote-employment-social-inclusion-persons>.

⁽²³⁾ Euroopa sotsiaalõiguste samba 16. põhimõte „Igaühele tuleb võimaldada õigeaegne juurdepääs kvaliteetsetele taskukohastele, ennetavatele ja raviteenustele“.

LISA

Arutelu käigus lükati tagasi järgmised muudatusettepanekud punktide 1.6 ja 2.5 kohta, mis kogusid hääletamisel vähemalt veerandi antud häälest.

Muudatusettepanek 1.6

Muuta järgmiselt:

1.6. Komitee soovib, et soovituse raames tehtud algatused peaksid pakkuma **piisavaid hüvitisi ja võimalusi**, sealhulgas turvavõrke neile, kes ei saavuta abikõlblikkuse alammäära, iseäranis neile, kes ei ole võimelised töötama, ja nende pereliikmetele. Komitee ~~peab kahetsusväärseks juhib tähelepanu sellele, et soovitusest on välja jäetud tingimusteta põhipalk~~, nagu sedastatakse mõjuhinnangut sisaldavas komisjoni talituste töödokumendis ⁽¹⁾, on tingimusteta põhipalk soovitusest välja jäetud mitmel põhjusel, sh katvuse kriteeriumid ja eelistus tegeleda probleemidega liikmesriikides olemasolevate sotsiaalkindlustussüsteemide raames. Ent komitee peab tervitatavaks liikmesriikides käimasolevat arutelu tingimusteta põhipalga ja muude turvavõrkude üle, mille eesmärk on aktiivne kaasamine tööturule ja ühiskonda laiemalt. Juba 2013. aastal kutsus komitee üles koostama Euroopa direktiivi, millega kehtestatakse Euroopa miinimumsissetulek, kuivõrd see aitaks „tagada majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse, kaitsta üksikisiku põhiõigusi, tagada tasakaalu majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkide vahel ning jagada õiglasemalt heaolu ja sissetuleku“ ⁽²⁾.

Motivatsioon

Esitatakse suuliselt.

Hääletuse tulemus

Poolt: 91

Vastu: 112

Erapooletuid: 10

Punkt 2.5

Muuta järgmiselt:

2.5. Komitee juhib tähelepanu sellele, et nagu sedastatakse mõjuhinnangut sisaldavas komisjoni talituste töödokumendis, on tingimusteta põhipalk soovitusest välja jäetud mitmel põhjusel, sh katvuse kriteeriumid ja eelistus tegeleda probleemidega liikmesriikides olemasolevate sotsiaalkindlustussüsteemide raames. Komitee peab kahetsusväärseks, et tingimusteta põhipalk on nõukogu soovitusest välja jäetud. Hiljutises OECD uuringus märgiti, et tööturul toimuvaid kiireid muudatusi silmas pidades annavad käimasolevad arutelud tingimusteta põhipalga üle siiski väärtuslikku teavet selle kohta, millist sotsiaalkaitse liiki ühiskond vajab. Komitee on varem sedastanud, et „Euroopa miinimumsissetuleku kehtestamine aitaks tagada majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, kaitsta inimõigusi, tagada tasakaalu majanduslike ja sotsiaalsete eesmärkide vahel ning jagada õiglasemalt heaolu ja sissetulekut“. Samuti kutsus ta üles võtma vastu raamdirektiivi ning uurima „võimalusi Euroopa miinimumsissetuleku rahastamiseks“.

Motivatsioon

Soovituse kohaldamisala ei hõlma minimaalset toimetulekutoetust. Selle põhifookuses on lihtsustada ligipääsu sotsiaalkindlustusele selliste töötajarühmade jaoks, kes tõenäoliselt ei ole hõlmatud liikmesriikide sotsiaalkindlustussüsteemidega. Seega ei ole põhjust pidada kahetsusväärseks asjaolu, et tingimusteta põhipalka nõukogu soovituses ei mainita. Siiski võiks komitee juhtida tähelepanu liikmesriikides ja muudes foorumites, nt OECDs käimasolevatele aruteludele. Komitee miinimumsissetuleku teemalise arvamuse puhul tuleks sellele lisada ka link tööandjate rühm avaldusele, et viidata selgelt selles küsimuses valitsevatele eriarvamustele. Tööandjate rühma avaldusele on viidatud juba varem, nt komitee arvamustes SOC/542 („Euroopa sotsiaalõiguste samm“) ja SOC/564 („Sotsiaalse mõõtmega ja Euroopa sotsiaalõiguste samba mõju Euroopa Liidu tulevikule“).

⁽¹⁾ Komisjoni talituste töödokument – mõjuhinnang, mis on lisatud dokumendile.

⁽²⁾ ELT C 170, 5.6.2014, lk 23.

Hääletuse tulemus

Poolt: 92

Vastu: 113

Erapooletuid: 13
